

Η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΕΝΑΝΘΡΩΠΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΥ Θεολόγου - Καθηγητού

Η ενανθρώπιση του Θεού Λόγου αποτελεί το πιο σπουδαίο και ελπιδοφόρο γεγονός στην ιστορία της ανθρωπότητας. Είναι στην ουσία η αναδημιουργία του κόσμου στο θεανδρικό πρόσωπο του Ιησού Χριστού και η έναρξη μια νέας δυναμικής πορείας προς την τελείωσή του. Είναι ο ισχυρός καταλύτης του κράτους του κακού και της αμαρτίας, το οποίο είχε εδραιωθεί με τις δύο τραγικές πτώσεις, του Εωσφόρου και του ανθρώπου.

Είναι σύνηθες το φαινόμενο οι μεγάλοι εορτολογικοί σταθμοί της Εκκλησίας μας να προσπερνιούνται από τη συντριπτική πλειοψηφία των ανθρώπων, που θέλουν να αυτοπροσδιορίζονται ως χριστιανοί, με κοσμικό και υλόφρον πνεύμα. Να μη συντελείται στη διάνοιά τους ο πρέπων προβληματισμός για το περιεχόμενο των μεγάλων εορτών, οι οποίες έχουν καθιερωθεί από την Εκκλησία μας ως σταθμοί πλουσίου πνευματικού ανεφοδιασμού. Εν προκειμένω, κατά την μεγάλη εορτή των Χριστουγέννων δίδεται προτεραιότητα στην εμπορική και την κακώς εννοούμενη ψυχαγωγική πλευρά των αγίων ημερών.

Χωρίς όμως να αρνείται κανείς και την εξωτερική εορταστική μορφή των Χριστουγέννων και των άλλων μεγάλων εορτών, είναι ανάγκη να τονίζεται στους πιστούς με έμφαση το βαθύτερο νόημά τους και η είσοδος των στην οντολογική βίωση των σωτηριωδών γεγονότων.

Για όσους δεν αρκούμαστε στα εξωτερικά σχήματα, η εορτή των Χριστουγέννων είναι πνευματική αναγέννηση και καθολική μετοχή μας στο μέγα μυστήριο της Ενανθρωπήσεως του Θεού. Είναι μυστική μέθεξη με τον Ενανθρωπήσαντα Θεό Λόγο, την οποία δε μπορούν να καταλάβουν, πολλώ δε μάλλον να προσεγγίσουν όλοι εκείνοι που δεν πιστεύουν στην εν Χριστώ σωτηρία. Η μεγάλη εορτή, η **«μητρόπολις των εορτών»** κατά τον ιερό Χρυσόστομο, καθίσταται αφορμή να αναλογιστούμε το ασύλληπτο μέγεθος της θείας δωρεάς για το ανθρώπινο γένος και ολόκληρη τη δημιουργία. Μέσα στο ευφρόσυνο κλίμα συνειδητοποιούμε τη μοναδικότητα και την αποτελεσματικότητα του Κυρίου Ιησού Χριστού ως σωτήρα του κόσμου, κι' αυτό **«διότι ηγάπησεν ημάς»** (Γαλ.2,20)

υπερβαλλόντως, καθ' ότι **«μείζονα ταύτης αγάπην ουδείς έχει»** (Ιωάν.15,13). Ομολογούμε με περισσή χαρά και αισιοδοξία πως **«ουκ έστιν εν άλλω ουδενί η σωτηρία' ουδέ γαρ όνομά εστιν έτερον υπό τον ουρανόν το δεδομένον εν ανθρώποις εν ώ δει σωθείναι ημάς»** (Πραξ.4,12).

Η Ενανθρώπιση του Θεού έχει διττή σημασία. Ο Λόγος **«σάρξ εγένετο»** (Ιωάν.1,14) πρώτον να αναδημιουργήσει τον κόσμο και να τον αποκαταστήσει στην πρότερη της εισόδου σε αυτόν του κακού και της φθοράς και δεύτερον να καταλύσει οριστικά το κράτος και τη βασιλεία του Σατανά, η οποία είναι παρείσακτος στη θεία δημιουργία. Πάνω απ' όλα ο Σαρκωθείς Λόγος ήρθε να σώσει το ευγενέστερο πλάσμα Του, τον άνθρωπο, ο οποίος αυτός υπέστη τις τραγικότερες συνέπειες του κακού και της αμαρτίας.

Αιτία της εισβολής του κακού στη λίαν καλή θεία πλάση υπήρξε η ανταρσία και η πτώση του κορυφαίου των αγγελικών νοερών δυνάμεων Εωσφόρου και των αγγέλων, που τον ακολούθησαν (Ησ.14,12-15). Ο εκπεσών αρχάγγελος είναι ο εφευρέτης του κακού και ο αίτιος της κακοδαιμονίας του κόσμου. Ως ελεύθερο ον και κάνοντας κακή χρήση του αυτεξουσίου του, συγκρότησε και παγίωσε τη δική του εξουσία μέσα στη θεία δημιουργία. Μια πραγματικά αφύσικη κατάσταση μέσα στην πλάση του Θεού.

Ο άνθρωπος υπήρξε το πιο τραγικό θύμα της σατανικής ανταρσίας. Παρακούοντας τη θεία εντολή και υπακούοντας στον διάβολο, τον **«αρχαίον όφιν»** (Αποκ.12,9), έπεσε στην παγίδα του. Από φορέας του θείου φωτός μεταβλήθηκε σε φορέας του σκότους της αμαρτίας. Από υιός και κληρονόμος του Θεού κατάντησε δούλος του Σατανά και των έργων της αμαρτίας. Από το δρόμο της αφθαρσίας και της θεώσεως παραστράτησε στη χοάνη της φθοράς και της απώλειας. Τα ανθρώπινα πρόσωπα μεταβλήθηκαν εις **«οχυρώματα, υψώματα επαιρόμενα κατά της γνώσεως του Θεού»** (Β' Κορ.10,4). Η πτώση του ανθρωπίνου γένους δεν υπήρξε δυστυχώς κάτι στατικό και παροδικό, αλλά μια αδιάκοπη δυναμική πορεία προς την απαξία και την καταστροφή. Η ιστορία της ανθρωπότητας είναι ο αψευδής μάρτυρας αυτής της δραματικής κατρακύλας στην απύθμενη άβυσσο της απώλειας.

Για να πραγματοποιηθεί το έργο της σωτηρίας πραγματικά και αποτελεσματικά έπρεπε να υπάρξει όχι μια εξωτερική θεωρητική ή έστω φιλοσοφική προσέγγιση του προβλήματος, όπως έκανε η θύραθεν διανόηση, αλλά πραγματική είσοδο του Σωτήρα στον κόσμο της πτώσεως. Πρόσληψη πραγματική της πτωτικής κτίσεως, ώστε η ανακαίνιση να μην είναι ένα αφηρημένο θεωρητικό σχήμα, αλλά μια πραγματικότητα, ένα ιστορικό γεγονός! Ο απόστολος Παύλος τονίζει κατηγορηματικά πως ο Χριστός **«κατέκρινεν την αμαρτίαν εν τη (ιδία) σαρκί»** (Ρωμ.8,3) και όχι μόνο μέσα από κάποια ηθικού περιεχομένου ρητορικά σχήματα.

Καμιά εγκόσμια δύναμη δε μπορούσε να ποδηγετήσει αυτή την κατάσταση, κανένας δε μπόρεσε να άρει την ανθρώπινη κακοδαιμονία. Ουδείς κατόρθωσε ποτέ να ηγηθεί σωτηρίας και να καταστεί πραγματικός σωτήρας του κόσμου. Διότι τίποτε από την κτιστή δημιουργία δεν είχε μείνει αδιάφθορο από το κακό και την αμαρτία, τίποτε δεν είχε μείνει έξω από την κυριαρχία της βασιλείας του Σατανά, του πραγματικού **«άρχοντος του κόσμου τούτου»** (Ιωάν.12,31).

Μόνο ο απόλυτα απαθής στο κακό Θεός ήταν δυνατόν να καταστεί σωτήρας του κόσμου. Αυτός που δημιούργησε τον κόσμο μπορούσε να τον αναδημιουργήσει. Αυτός που έπλασε τον άνθρωπο, μπορούσε να τον λυτρώσει και να τον επαναφέρει στην προ της πτώσεως κατάσταση του. Έτσι και έγινε. Το προ αιώνων ετοιμασμένο σχέδιο της σωτηρίας άρχισε να υλοποιείται ευθύς μετά την πτώση. Ο **«μανιακώς αγαπών»**, κατά τους Πατέρες, τον άνθρωπο Θεός ευδόκησε ο Λόγος Του να γίνει άνθρωπος, να εισέλθει πραγματικά και δυναμικά στην υλική δημιουργία για να είναι πραγματική η σωτηρία του κόσμου. Η προετοιμασία της Θείας Ενανθρωπήσεως υπήρξε μακρά και επίπονη, όπως αυτή εκτίθεται στην Παλαιά Διαθήκη.

Όταν **«ήλθε το πλήρωμα του χρόνου»** (Γαλ.4,4) ο **«Λόγος σάρξ εγένετο και εσκήνωσεν εν ημίν, και εθεασάμεθα την δόξαν αυτού, δόξαν ως μονογενούς παρά πατρός, πλήρης χάριτος και αληθείας»** (Ιωάν.1,14). Αυτός, ως ο νοητός Ήλιος της Δικαιοσύνης, ανέτειλε για να φωτίσει την σκοτεινή και ανήλια δημιουργία από την τυραννική δεσποτεία του διαβόλου. Ήρθε να καταργήσει **«πάσαν αρχήν και εξουσίαν και δύναμιν»** του αντιθέτου και να θέσει

αυτόν και «**πάντας τους εχθρούς υπό τους πόδας αυτού**» (Α΄Κορ.15,24). Τουτέστιν ήρθε να συντρίψει το κράτος του Εωσφόρου και καταλύσει τη βασιλεία του. Ήρθε να λυτρώσει την πλάση Του, με προεξάρχοντα τον άνθρωπο από τη δουλεία της αμαρτίας και τα δεσμά του κακού και να τον επαναφέρει από την κατάσταση της φθοράς στην πορεία της αφθαρσίας. Κι' ακόμη καλλίτερα να χαρίσει σε κάθε ανθρώπινο πρόσωπο **την «κληρονομίαν Θεού δια Χριστού»** (Γαλ.4,7). Τόσο μεγάλο υπήρξε το μέγεθος της δωρεάς και της χάριτος του Θεού για το ανθρώπινο γένος!

Η πάλη του ενανθρωπήσαντος Θεού Λόγου με την σατανική βασιλεία δεν ήταν εύκολη υπόθεση. Όχι πως αυτό αναιρεί την παντοδυναμία του Θεού, αλλά επιβεβαιώνει το σεβασμό Του προς την ελευθέρα επιλογή των νοημόνων πλασμάτων Του. Η βασιλεία του Θεού δεν είναι εξαναγκασμός, αλλά κλήση ελευθέρων προσώπων να γίνουν συμβασιλείς Του υπέρτατου Δεσπότη των όλων, σε αντίθεση με την βασιλεία του Εωσφόρου, η οποία είναι απατηλή, δόλια και καταδυναστική.

Ο Λυτρωτής Χριστός δια του απολυτρωτικού Του έργου και κυρίως δια της υπέρτατης σταυρικής Του θυσίας, του εκουσίου Του θανάτου και της θριαμβευτικής αναστάσεώς Του από τους νεκρούς νίκησε την αντίθετη δυναστεία και εγκαινίασε τη δίκη Του ατέρμονη πνευματική Βασιλεία, ανοικτή για όλους εκείνους που ελεύθερα θα την επιλέξουν να γίνουν συνάρχοντές Του.

Το μεγάλο γεγονός της Ενανθρωπήσεως του Θεού αποτελεί λοιπόν τον κορυφαίο ιστορικό σταθμό στην πορεία του κόσμου. Το Θείο Βρέφος της Βηθλεέμ έφερε μια νέα πραγματικότητα στη γη και σε ολόκληρη την κτιστή δημιουργία, τη νέα Βασιλεία του Θεού, ώστε εξ αυτής και **«εκ του πληρώματος αυτού πάντες έλαβον, και χάριν αντί χάριτος»** (Ιωάν.1,16). Μας αξίωσε να γίνουμε μέτοχοι της **«μερίδος του κλήρου των αγίων εν τω φωτί»** και **«ερρύσατο ημάς εκ της εξουσίας του σκότους και μετέστησεν εις την βασιλείαν»** Του (Κολοσ.1,13). Αυτή είναι η πεμπτουσία της μεγάλης εορτής.